

KATE MILLETT

Cinsel Politika

27 sayfalık görselleştirilmiş geniş özet

16 özgün bölüm gravürü · Gündelik örnekler
Ana fikirler · Eleştiriler · Akılda kalan sahneler

Özgün eserin yerini tutmayan açıklamalı okuma rehberi

OKUMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE

Bu rehberin pusulası

Siyaset deyince akla seçim ve meclis gelir. Millett ise evde kimin sözünün son olduğu, kimin parasının bulunduğu, hangi arzunun normal sayıldığı ve romanın kimi kahraman yaptığı sorularına bakar. Güç yatak odasında, aile masasında ve kitap sayfasında çalışıyorsa orası da siyasi alandır.

Bu kitap nasıl okunmalı?

Kadınlarla erkekler arasındaki gündelik ilişkinin özel ve doğal değil, iktidar, kurum, kültür ve edebiyatla kurulan siyasi bir düzen olduğunu gösteren; dört ünlü yazarı yakından okuyan anlaşılır bir feminist klasik rehberi.

Rehber 1970 tarihli kitabın üç kısmını izler: cinsel politika örnekleri ve kuramı; 1830-1930 devrim girişimi ile 1930-1960 karşıdevrimi; D. H. Lawrence, Henry Miller, Norman Mailer ve Jean Genet'nin edebî dünyaları. Millett'in dönemine ait ikili cinsiyet dili ve sınırlı kesişimsellik görüşü eleştirel notlarla günümüze taşınır.

Aile yemeğinde erkek 'Ben karar vermiyorum, zaten mantıklısı bu' der. Kimin çalışacağı, kimin bakım yapacağı ve parayı kimin yöneteceği yıllardır aynı yönde sonuçlanır. Emir görünmezdir ama düzen tekrarlanır. Millett bu görünmez alışkanlığa siyasi yapı diye bakar.

KULLANIM ÖNERİSİ

Bir oturuşta bitirmek zorunda değilsiniz; her gravür bir sonraki durak için hafıza kancasıdır.

YOL HARİTASI

21 durakta kitabın bütünü

01	Bu kitap nasıl okunmalı?	12	Psikoloji normu hastalık diye uygular
02	Siyaset evin kapısında bitmez	13	Lawrence: doğallıkta saklanan egemenlik
03	İktidar kendini doğa gibi gösterir	14	Miller: özgürlük kimin bedeliyle kurulur?
04	Ataerki bir kurumlar ağıdır	15	Mailer: şiddet erkeklik sınavı olur
05	Aile ilk siyasi okul olabilir	16	Genet düzeni ters yüz eder
06	Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir	17	Cinsel politika bugün nasıl okunur?
07	İdeoloji karakter dağıtır	18	Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer
08	Zor görünmez düzenin arkasındadır	19	Kitap hakkında süren tartışma
09	İlk cinsel devrim neyi açtı?	20	Bugüne taşınan üç soru
10	Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?	21	Bir cümlede kitabın özü
11	Karşıdevrim eski rolü modernleştirir		

KISIM I · ÖRNEKLER

02. DURAK

Siyaset evin kapısında bitmez

Millett siyaseti bir grubun başka bir grup üzerinde gücü sürdürdüğü bütün düzenler olarak genişletir; cinsiyet ilişkileri de bu anlamda siyasidir. Bu çerçeve kurulduğunda kitabın zor görünen sorusu gündelik hayata yaklaşır.

Bir çiftte ikisi de çalışır ama taşınma kararında yalnız erkeğin kariyeri doğal öncelik sayılır. Olayı yaşayan kişi tüm yapıyı görmese de yapı onun seçeneklerini etkiler.

Tek karar değil tekrar eden yetki, kaynak ve saygınlık dağılımı erkek grubuna üstün konum verir. Mekanizma görüldüğünde benzer görünen iki olayın neden farklı sonuç verdiği anlaşılır.

Her yakın ilişki savaş değildir; sevgi içindeki güç farkını görmek sevginin sahte olduğunu söylemez. Tek etkileyici olayın bütün toplumlar adına konuşmasına izin verilmemelidir.

Bir ev kararında sözü, zamanı, parayı ve sonucu kimlerin taşıdığını ayrı ayrı yazın. Siyasi sözcüğünün genişlemesi sorumluluğu her tartışmaya değil, kalıcı güç ve kaynak düzenine bağlar. Kavramı önce kendi davranışımızda aramak onu kolay suçlama aracından kurtarır.

KISIM I · DOĞALLIK

03. DURAK

İktidar kendini doğa gibi gösterir

Ataerkil düzen erkek üstünlüğünü tarihsel kurum değil biyoloji ve değişmez karakter sonucu gibi sunar. Yazar tekil olayı daha geniş bir yapının belirtisi olarak okumamızı ister.

Kız çocuğuna bakım işinde iyi olduğu, oğlana yönetimde cesur olduğu söylenir; yıllar sonra sonuç yetenek kanıtı sayılır. Örneği hatırlamak, kuru kavramı ezberlemekten daha kalıcı bir yol sunar.

Beklenti eğitim ve ödülle davranışı üretir, üretilen fark sonra beklentiyi haklı gösteren kanıta çevrilir. Neden ile sonuç arasındaki ara adımlar kitabın asıl açıklama gücünü taşır.

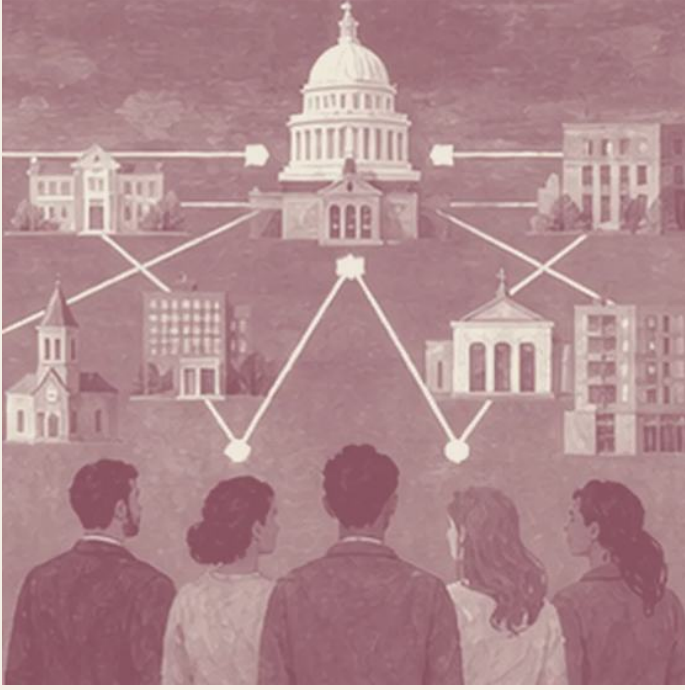
Biyolojik beden gerçektir fakat bedenden tek toplumsal rol çıkmaz; tarih ve kültür çeşitlilik gösterir. İnsan niyeti ile kurumsal sonuç her zaman aynı yönde ilerlemez.

'Kadınlar zaten' veya 'erkekler doğal olarak' cümlesinde gözlemle öğretilmiş rolü ayırın. Doğallık iddiasının sınanması için kültürler ve dönemler arasındaki rol değişimi güçlü kanıttır. Ortalama sonuç kadar bedeli kimin ödediğini de görmek gerekir.

KISIM I · KURAM

04. DURAK

Ataerki bir kurumlar ağıdır

Millett erkek egemenliğini yalnız kötü niyetli bireylerden değil aile, eğitim, ekonomi, hukuk, din ve kültürün birbirini destekleyen düzeninden türetir. Bu cümle sonuçtan önce hangi şartların oluştuğunu araştırmaya çağırır.

İşveren uzun mesaiyi bakım yükü yokmuş gibi kurar, aile bakımı kadına verir, ücret farkı ekonomik bağımlılığı büyütür. Sahne, kavramı tanımdan çıkarıp insan yüzü ve gerçek bedelle buluşturur.

Kurumlar aynı rolü farklı kapılarda tekrarlayınca kişisel tercih görünen şey dar seçenekler içinde oluşur. Bu bağlantı niyet ile sonuç arasındaki mesafeyi görünür tutar.

Kurumların etkisi her kadını ve erkeği aynı yapmaz; sınıf, ırk, yaş ve yer deneyimi değiştirir. Açıklama olasılık gösterir; değişmez kader ilan etmez.

Bir eşitsizliğin aileden işe, okuldan medyaya uzanan en az üç bağlantısını çizin. Kurum ağı aynı sonuca farklı gerekçelerle ulaşarak eşitsizliği merkezsiz biçimde sürdürebilir. Görev tek doğruyu ezberlemek değil, yanlış kurulmuş soruyu fark etmektir.

KISIM I · AİLE

05. DURAK

Aile ilk siyasi okul olabilir

Çocuk otorite, hizmet, cinsiyet ve itaat rollerini çoğu kez ailede görerek öğrenir; aile böylece düzenin yeniden üretim alanıdır. Kavram, hazır cevap vermekten çok dikkatin yönünü değiştirir.

Oğlanın dağınıklığı hoş görülür, kızın toplaması övülür; iki çocuk ileride bakım yeteneğini farklı doğal özellik sanır. Bir ayrıntı değiştiğinde sonucun da değişmesi, kaderden değil ilişkiden söz edildiğini gösterir.

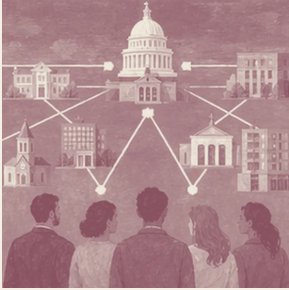
Gündelik görev, harçlık, hareket özgürlüğü ve soyadı küçük tekrarlarla cinsiyet hiyerarşisini bedene yerleştirir. Burada önemli olan adımları sırayla izlemek ve hiçbirini doğal kabul etmemektir.

Aile yalnız baskı değildir; dayanışma ve korunma sağlar, ayrıca roller bilinçli biçimde eşit kurulabilir. Kitabın dönemi ve seçtiği örnekler hesaba katılmadan kavram kolayca dogmaya dönüşür.

Bir haftalık görünmez bakım işlerini listeleyip kimin hatırladığını, planladığını ve yaptığını görün. Aile içi eşitlik yalnız işi yapmak değil işi fark etme ve planlama yükünü de paylaşmaktır. Dijital araç değişse bile güven, korku, itibar ve güç ilişkileri yeni biçimde sürebilir.

OKUMA EŞİĞİ 1 / 3

İlk bağlantılar artık görünür

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Siyaset evin kapısında bitmez
- İktidar kendini doğa gibi gösterir
- Ataerki bir kurumlar ağıdır
- Aile ilk siyasi okul olabilir

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir
- İdeoloji karakter dağıtır
- Zor görünmez düzenin arkasındadır
- İlk cinsel devrim neyi açtı?

Bağlantı sorusu: “Siyaset evin kapısında bitmez” ile “Aile ilk siyasi okul olabilir” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir” bu yolu nasıl değiştirebilir?

KISIM I · SINIF

06. DURAK

Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir

Ekonomik gelir, eğitim ve mesleki statü eşit dağılmadığında yasal hak tek başına gerçek ayrılma ve seçim gücü sağlamaz. Bundan sonraki tartışma bu temel bağlantının ne kadar taşınabileceğini sınar.

Şiddet gören kişi gidecek parası, mesleği veya çocuk bakım desteği yoksa kâğıt üzerindeki özgürlüğü kullanamayabilir. Örneğin gücü süslü olmasında değil, neden ile sonucu yan yana getirmesindedir.

Bağımlılık itaat maliyetini düşürür, itiraz maliyetini yükseltir; iktidar duygu kadar kaynakta çalışır. İlişki tek yönlü değildir; sonuç da kendisini doğuran koşulları değiştirebilir.

Ücretli iş her zaman kurtuluş değildir; düşük ücret ve çifte mesai yeni sömürü yaratabilir. Kanıt, yorum ve değer yargısını ayrı tutmak burada özellikle önemlidir.

Bir seçimin yalnız istenip istenmediğini değil para, zaman, güvenlik ve bakım desteğini sorun. Maddi bağımsızlık güvenli seçenek yaratmadıkça soyut özgürlük kırılgan kalır. Başka türlü olsaydı ne değişirdi sorusu fikri gerçek bir olayda sınar.

KISIM I · RUH HALİ

07. DURAK

İdeoloji karakter dağıtır

Ataerki erkeğe hareket, saldırganlık ve özne olma; kadına edilgenlik, güzellik ve başkasına göre yaşama rolü yükler. Bu ayırım kitabın geri kalanında izlenecek yolu açar.

Filmde erkek dünyayı değiştirirken kadın onun dönüşümünü bekleyen ödül olarak kalabilir. Aynı olayı başka kişinin gözünden görmek görünmeyen maliyeti açığa çıkarabilir.

Tekrarlanan hikâye insanların kendilerini hangi rol içinde hayal edebileceğini sınırlar; dışarı çıkmak kişisel kusur gibi hissettirilir. Kavram ancak bu ara hareketler açıkça görüldüğünde gerçek bir düşünme aracına dönüşür.

Kadınlar edilgen, erkekler güçlü değildir; Millett bu özelliklerin öğretilme ve ödüllendirilme düzenini eleştirir. Kavram bazı olaylarda merkezde, bazılarında yalnız yardımcı etkindir.

Bir hikâyede kimin amaç taşıdığını, kimin başkasının gelişimine araç olduğunu işaretleyin. Temsil yalnız ayna değil, insanların arzu edilebilir gelecek repertuarını kuran öğretmendir. Bir haftalık küçük gözlem, büyük iddianın gündelik karşılığını gösterebilir.

KISIM I · ŞİDDET

08. DURAK

Zor görünmez düzenin arkasındadır

Millett cinsel şiddet ve şiddet tehdidinin gündelik itaatin arka planında bulunduğunu, kültürün bunu bazen romantikleştirdiğini söyler. Böylece soyut kavram, gözlenebilir bir ilişkiye dönüşür.

Israrlı takip filmde tutkulu aşk diye sunulunca hayır cevabını aşmak cesaret gibi görünür. Bu küçük olay büyük haritanın neresine bakmamız gerektiğini gösteren bir işarettir.

Tehdit her an uygulanmasa bile hareket alanını daraltır; hukuk ve anlatı mağduru suçlayınca güç pekişir. Açıklamanın sınanacağı yer, varsayılan halkanın gerçekten çalışıp çalışmadığıdır.

Arzu ve çatışma şiddet değildir; belirleyici sınır rıza, geri çekilme özgürlüğü ve güç farkıdır. Yazarın dışarıda bıraktığı deneyimler kavramın sınırını görmek için dinlenmelidir.

Bir aşk sahnesinde açık rıza, baskı, ekonomik bağımlılık ve anlatının alkışladığı davranışı ayrı görün. Şiddet tehdidinin etkisi istatistikten önce gündelik rota ve davranış değişikliğinde görülebilir. Bugüne taşımak geçmişi kopyalamak değil, aynı mekanizmayı yeni koşullarda aramaktır.

KISIM II · 1830-1930

09. DURAK

İlk cinsel devrim neyi açtı?

Kadın hakları, eğitim, oy ve evlilik reformları on dokuzuncu yüzyıldan yirminci yüzyıl başına cinsiyet düzenini sarsan ilk büyük dalgayı oluşturdu. Yazarın temel hamlesi tam olarak bu görünmeyen bağı açığa çıkarmaktır.

Mülk sahibi olamayan evli kadın yasal kimlik kazandığında aile içi güç dengesi de değişmeye başlar. Sahneyi yavaşlatınca tek karar sandığımız şeyin öncesindeki etkiler belirginleşir.

Hareket kişisel acıyı ortak haksızlık diliyle birleştirir; örgüt ve yasa yeni seçeneği kurar. Bu süreç görünür olunca kişisel tercih ile yapısal baskı birbirinden ayrılabilir.

İlk dalga çoğu yerde beyaz ve orta sınıf kadın deneyimini merkez aldı; ırk ve emek mücadeleleriyle ilişkisi çelişkiliydi. Eleştirinin hedefi çoğu zaman soru değil, cevabın gereğinden fazla büyütülmesidir.

Bir hakkın yalnız yasaya girişini değil kimlerin o hakkı gerçekten kullanabildiğini araştırın. Oy ve mülkiyet hakkı sonraki dönüşümlerin vazgeçilmez zemini olmuş, fakat sonu olmamıştır. Karar öncesinde seçeneği olmayan kişiyi hesaba katmak tartışmayı dürüstleştirir.

OKUMA EŞİĞİ 2 / 3

Ayrıntılardan büyük resme

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir
- İdeoloji karakter dağıtır
- Zor görünmez düzenin arkasındadır
- İlk cinsel devrim neyi açtı?

SIRADAKİ DÖRT DURAK

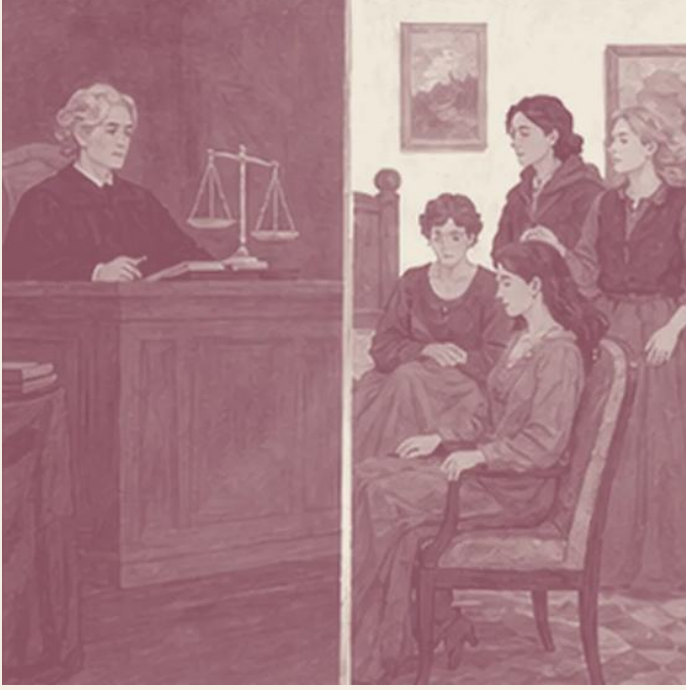
- Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?
- Karşıdevrim eski rolü modernleştirir
- Psikoloji normu hastalık diye uygular
- Lawrence: doğallıkta saklanan egemenlik

Bağlantı sorusu: “Para ve eğitim özgürlüğün maddesidir” ile “İlk cinsel devrim neyi açtı?” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?” bu yolu nasıl değiştirebilir?

KISIM II · SINIR

10. DURAK

Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?

Kamusal hak ilerlemesi özel alandaki bakım, cinsellik ve erkeklik normlarını aynı hızla değiştirmedir. Bu nokta atlanırsa fikir kolayca yanlış bir slogana dönüşür.

Kadın oy kullanabilir ama evde eşinden izin almadan çalışması ayıp sayılabilir. Gündelik ayrıntı, soyut düşüncenin hayata değdiği noktayı görünür kılar.

Yasa kapıyı açar, alışkanlık ve ekonomik düzen içeri girmenin maliyetini belirler; kültürel devrim yarım kalır. Mekanizma aynı sonucu her yerde garanti etmez; bağlam onun gücünü artırır ya da azaltır.

Kültür değişimi yasadan yavaş diye hukuk önemsiz değildir; güvenli mücadele zemini yaratır. Geçmiş bugünün kopyası saymak kadar aralarında bağ yokmuş gibi davranmak da yanlıştır.

Bir reformdan sonra eski rolün hangi yeni kelimeyle devam ettiğini izleyin. Özel alandaki alışkanlık değişmeden kamusal eşitliğin yükü çoğu kez kadınların çifte mesaisine döner. Bu soru, kitabın düşüncesini günlük bir alışkanlığa dönüştürebilir.

KISIM II · 1930-1960

11. DURAK

Karşıdevrim eski rolü modernleştirir

Millett savaşı, psikoloji ve kitle kültürü içinde kadınların eve ve itaatkâr cinselliğe çağrılmasını karşıdevrim olarak okur. Mesele tek neden bulmak değil, sonucu üreten düzeni görebilmektir.

Savaşta fabrikayı yöneten kadın barışta parlak mutfak reklamıyla yeniden yalnız ev işi kimliğine çağrılır. Örnek kanıtın tamamı değildir; yine de iddianın nerede sınanacağını açık eder.

Ekonomi işgücünü yeniden düzenlerken uzman dili annelik ve kadınlık rolünü bilimsel gereklilik gibi sunar. Aradaki basamakları atlamak etkileyici fakat boş bir sonuca yol açabilir.

Dönem tek yönlü değildi; kadınlar çalışmayı ve örgütlenmeyi sürdürdü, farklı ülkelerin rotası değişti. Sonraki araştırmalar ayrıntıyı değiştirse bile iyi soru yaşamaya devam edebilir.

Bir özgürlük kazanımının kriz sonrası nasıl güvenlik veya aile diliyle geri çevrildiğini sorun. Karşıdevrim her zaman eski sloganı tekrar etmez; modern mutluluk ve uzmanlık diliyle geri gelebilir. Böyle bir gözlem kavramın açıklayıcı mı, yalnız etkileyici mi olduğunu gösterir.

KISIM II · FREUD TARTIŞMASI

12. DURAK

Psikoloji normu hastalık diye uygular

Millett bazı psikanalitik yorumların kadınların toplumsal öfkelerini eksiklik ve uyum sorunu sayarak mevcut düzeni doğallaştırdığını eleştirir. Kavramın değeri, daha önce kopuk duran ayrıntıları aynı haritada buluşturmasındadır.

Kariyer isteyen kadın huzursuz ve kadınlığıyla barışmamış diye tanımlanınca kurum değil kişi tedavi konusu olur. Aynı kişiler başka kurallar içinde farklı davranınca açıklamanın yeri değişir.

Uzman tanısı toplumsal beklentiyi bireysel kusur diline çevirir; norm bilimsel otorite kazanır. Bu hareketin kim tarafından başlatıldığı kadar kim tarafından sürdürüldüğü de önemlidir.

Millett'in Freud okuması indirgemeci bulunmuştur; psikanaliz içindeki çatışma ve eleştirel yorumlar daha çeşitlidir. Güçlü ton, belirsizlik ve bağlam payını ortadan kaldırmaz.

Bir psikolojik açıklamanın toplumsal engeli mi, kişisel deneyimi mi, ikisini mi gördüğünü sorun. Uzman bilgisini reddetmek yerine tanının hangi toplumsal normu sessizce ölçü yaptığını açıklamak gerekir. Amaç düşünceyi insanlara etiket yapmak değil, görünmeyen koşulu fark etmektir.

KISIM III · D. H. LAWRENCE

13. DURAK

Lawrence: doğallıkta saklanan egemenlik

Millett Lawrence'ın cinselliği canlı doğaya dönüş gibi sunarken erkek üstünlüğünü kozmik ve kaçınılmaz düzen halinde kurduğunu savunur. Burada tanımdan çok, tanımın görmemizi sağladığı ilişki önemlidir.

Roman kadının bağımsız sözünü soğuk akıl, erkeğin buyruğunu derin yaşam kuvveti diye gösterebilir. Bu olayın tersini düşünmek zorunlu olanla değişebilir olanı ayırmayı kolaylaştırır.

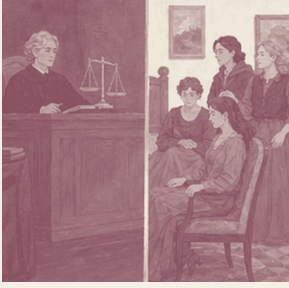
Anlatı benzetmeleri güç ilişkisini doğa, kan ve bütünlük diliyle yüceltir; siyasi tercih kader gibi görünür. Süreç, büyük değişimin gündelik tekrarlarla nasıl kurulduğunu gösterir.

Lawrence'ın metinleri çelişkili ve farklı yorumlara açıktır; yakın okuma tek sahneyi bütün eser yerine koymamalıdır. Bu uyarı kavramı reddetmez; doğru ölçüde kullanmayı sağlar.

Bir romanda otoritenin hangi doğa benzetmesiyle haklılaştırıldığını bulun. Doğa dili estetik güç taşır; aynı güç siyasi hiyerarşiyi sorgulanamaz kılmak için kullanılabilir. Kısa vadeli kazanç ile uzun vadeli maliyeti ayırmak bu merceği hayata geçirir.

OKUMA EŞİĞİ 3 / 3

Son sorulara yaklaşıırken

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?
- Karşıdevrim eski rolü modernleştirir
- Psikoloji normu hastalık diye uygular
- Lawrence: doğallıkta saklanan egemenlik

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Miller: özgürlük kimin bedeliyle kurulur?
- Mailer: şiddet erkeklik sınavı olur
- Genet düzeni ters yüz eder
- Cinsel politika bugün nasıl okunur?

Bağlantı sorusu: “Devrim aile ve arzuda neden zorlandı?” ile “Lawrence: doğallıkta saklanan egemenlik” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Miller: özgürlük kimin bedeliyle kurulur?” bu yolu nasıl değiştirebilir?

KISIM III · HENRY MILLER

14. DURAK

Miller: özgürlük kimin bedeliyle kurulur?

Millett Miller'ın cinsel özgürlük anlatısında kadınların çoğu kez erkek sanatçının macerasına araç ve beden olarak indirgendiklerini söyler. Bu başlangıç bir hüküm değil, sonraki örnekleri sınayacak mercektir.

Anlatıcı kendi sınır aşmasını bağımsızlık sayarken karşısındaki kadının korku, istek ve hayatı sayfada yer bulmaz. İnsan yüzü eklendiğinde tartışmanın kimin hayatına dokunduğu anlaşılır.

Birinci kişi coşkusu okuru kahramanla özdeşleştirir; görünmeyen kişinin zararı özgürlük dekoruna dönüşür. Bir halkanın maliyeti başka bir gruba aktarılıyorsa açıklama ona da bakmalıdır.

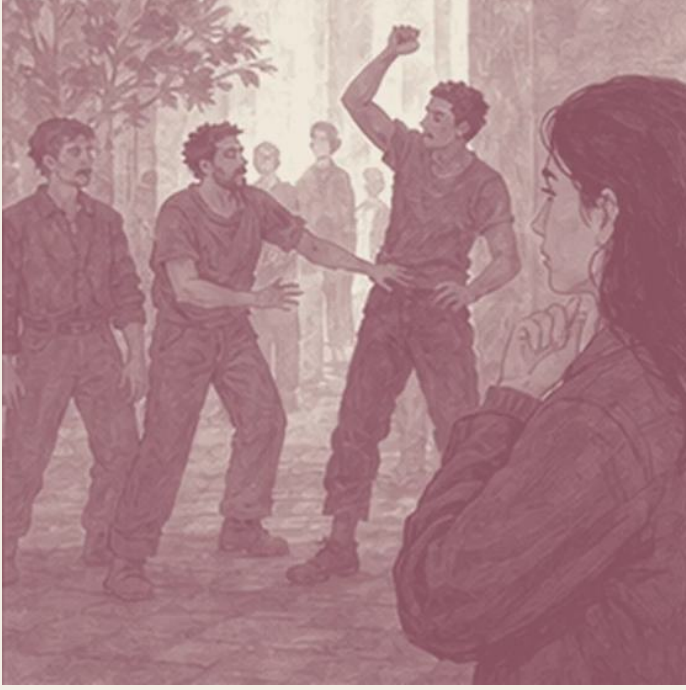
Sansüre karşı açıklık önemlidir; cinsel açıklık tek başına karşı tarafı özne yapmaz. Bu sınır fikri zayıflatmaz; onu her kapıyı açtığı sanılan sahte anahtardan korur.

Bir özgürlük hikâyesinde eğlenen özneyle sonucu taşıyan kişiyi yan yana yazın. Karşı kültürün erkek öznesi başka bir kişiyi nesneleştiriyorsa eski iktidarın yeni kıyafeti olabilir. Kişiyi suçlamadan önce davranışı üreten koşulu değiştirmek daha öğretici olabilir.

KISIM III · NORMAN MAILER

15. DURAK

Mailer: şiddet erkeklik sınavı olur

Millett Mailer'ın bazı metinlerinde saldırganlık, risk ve tahakkümün sahici erkeklik ve yaratıcı güç diye romantikleştirildiğini gösterir. İlk bakışta küçük görünen ayırım, sorumluluğun yerini değiştirir.

Kahraman korkusunu kabul etmek yerine başkasını aşağılayarak canlılığını kanıtlar ve anlatı bunu cesaret gibi parlatır. Sahnedeki sonuç tek niyetten değil, küçük koşulların birleşmesinden doğar.

Erkeklik kırılgan statü olduğunda sürekli sınanır; şiddet benliği doğrulayan gösteriye dönüşür. Bu bağlantı geçmişteki örneği bugüne birebir kopyalamadan karşılaştırma imkânı verir.

Yazarın bütün üretimi tek siyasi niyete indirgenemez, fakat sahnenin okura hangi duyguyu sunduğu eleştirilebilir. Bir düzeni tarif etmek onu ahlaken onaylamak anlamına gelmez.

Bir şiddet sahnesinde anlatının kurban acısından mı saldırgan heyecanından mı baktığını sorun. Erkeklik gösterisi saldırgana da sürekli kanıtlama ve başarısızlık korkusu yükler. Hazır reçete yerine kararın gizli varsayımını açığa çıkarmak gerekir.

KISIM III · JEAN GENET

16. DURAK

Genet düzeni ters yüz eder

Millett Genet'nin suçlu, dışlanmış ve eşcinsel karakterlerle cinsel hiyerarşiyi görünür kılıp rollerin doğal olmadığını açığa çıkardığını düşünür. Bölüm böylece kişiyi suçlamadan önce koşulları incelemeyi önerir.

Efendi-köle oyunu sahnede abartıldığında gündelik saygının altında duran güç tiyatrosu görülür. Büyük kelimelerin gerisindeki basit hareket burada açıkça görülür.

Rol değişimi egemenliğin beden özünden değil tekrarlanan gösteri ve işaretten oluştuğunu gösterir. Mekanizmayı tersine çevirmek, fikrin karşı örnek karşısındaki dayanıklılığını gösterir.

Ters çevirme otomatik eşitlik değildir; tahakkümün biçimi yeni oyuncularla sürebilir. Karşı örnek iddiayı yok etmekten çok hangi koşulda geçerli olduğunu gösterir.

Bir metin normu ters çevirdiğinde gücü dağıtıyor mu, yalnız rollerini mi değiştiriyor inceleyin. Genet okuması kitabın yalnız teşhir değil, normu bozan edebî imkân aradığını gösterir. Geçmişteki sonucu değil, o sonucu doğuran soruyu bugünün araçları içinde sınamak gerekir.

SONUÇ · MİRAS

17. DURAK

Cinsel politika bugün nasıl okunur?

Kitabın kalıcı gücü özel hayat, kültür ve edebiyatı iktidar çözümlemesine açmasıdır; bugünkü okuma bunu kesişen kimlik ve kurumlarla genişletir. İddia her şeyi açıklamaz; fakat doğru soruyu kurmak için sağlam bir başlangıç verir.

Ev içi bakım hesabı sınıf, göçmenlik, ırk, engellilik ve cinsel yönelim deneyimleri eklendiğinde farklı görünür. Bu an, kitabın genel savını tek bir hayatın ölçeğinde sınamamıza izin verir.

Patriyarka tek düğme değil, kaynak ve temsil ağında değişen üstünlük biçimidir; karşı mücadele de çok katmanlıdır. Bu zincirde hangi halka koparsa sonucun değişeceği ayrıca sorulmalıdır.

Millett'in ikili ve bazen genelleyici dili günümüzde trans ve queer deneyimler ile kesişimsel feminizmin ışığında düzeltilmelidir. Benzetme akılda kalıcıdır ama dünyanın tamamı değildir.

Bir eşitsizlikte cinsiyetle birlikte çalışan sınıf, ırk, yaş ve kurum etkilerini ekleyin. Güncel kesişimsel okuma patriyarkayı terk etmez; kimin hangi koşulda nasıl deneyimlediğini daha kesin hale getirir. Kesin hüküm karşısında eksik kanıtı sormak acele genellemeyi durdurabilir.

SON DURAKLAR · SINIR

18. DURAK

Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer

Kitap 'bütün erkekler bilinçli bir komplo kurar' demez. Grup üstünlüğünün iyi niyetli kişilerin de içinde yaşadığı kurum, alışkanlık ve anlatılarla sürmesini açıklar.

Bulaşığı paylaşan erkek eşit davranabilir; işyeri yalnız erkekleri yönetici seçiyor ve roman kahramanlığı erkeklikle eşliyorsa daha geniş düzen yine çalışabilir.

Okur kişisel niyet, tekrarlanan sonuç, maddi kaynak, kültürel rol ve şiddet ihtimalini ayrı izlemeli; tek sahneyi bütün cinsiyetlere genellememelidir.

SON DURAKLAR · TARTIŞMA**19. DURAK****Kitap hakkında süren tartışma**

Sexual Politics ikinci dalga feminizmin kurucu metinlerinden biri oldu; 'kişisel olan siyasidir' fikrini edebiyat ve kültür eleştirisinde geniş kitleye taşıdı.

Eleştiriler biyolojik cinsiyet ikiliğini fazla sabit kullanmasını, ırk ve sınıf farklarına sınırlı yer vermesini, bazı yazar okumalarını seçmeci ve Freud yorumunu düzleştirici bulur. Bu sınırlar yöntemin açtığı iktidar sorusunu ortadan kaldırmaz.

Bir okur metni ataerkinin güçlü teşhisi, diğeri karmaşık edebiyatı siyasi dosyaya indirgeyen polemik sayabilir. Sağlam okuma sahne kanıtını ve alternatif yorumu birlikte tutar.

SON DURAKLAR · BUGÜN

20. DURAK

Bugüne taşınan üç soru

Bu ilişkide karar, para, zaman ve anlatı kime ait? Doğal denen fark hangi kurumlarla üretiliyor?

Bir film veya roman seçip kadın ve erkek karakterlerin amaç, konuşma süresi, emek ve sonuç payını küçük bir tabloya yazın.

Okur sevgi hikâyesinde yalnız duyguyu değil kimin özgürlüğünün kimin görünmez emeğine dayandığını fark ettiğinde Millett'in siyasi merceği çalışır.

SON DURAKLAR · ÖZ**21. DURAK****Bir cümlede kitabın özü**

Cinsel politika, cinsiyet rollerinin özel tercih gibi görünen ama aile, ekonomi, şiddet ve kültürle sürdürülen bir iktidar düzeni olduğunu; özgürlüğün bu görünmez ağı değiştirmeyi gerektirdiğini söyler.

Akılda tutulacak son görüntü, gül kurusu ve lacivert bir ev-kütüphane sahnesinde yemek masası, iş kapısı, roman sayfası ve kamusal meydanı birbirine bağlayan görünmez güç çizgilerinin açığa çıkması.

Millett bizi yalnız açık ayrımcılığı değil, sevgi, zevk ve edebiyat içinde doğal görünen rol dağılımını da siyasi dikkatle okumaya çağırır.

KAYNAKLAR VE KAPSAM

Neye dayandık, nerede durduk?

[1] Columbia University Press - Sexual Politics

[2] Encyclopaedia Britannica - Kate Millett

TELİF VE SORUMLULUK NOTU

Bu çalışma eğitim ve araştırma amacıyla hazırlanmış özgün bir özet ve yorum rehberidir. Kitabın cümlelerini yeniden üretmez ve özgün eserin yerini tutmaz. Sağlık ve psikoloji başlıkları genel bilgi verir; tanı, tedavi veya kişiye özel profesyonel öneri değildir.

SON CÜMLE

Millett bizi yalnız açık ayrımcılığı değil, sevgi, zevk ve edebiyat içinde doğal görünen rol dağılımını da siyasi dikkatle okumaya çağırır.